

Regiomonitor beschermd wonen 2021

Onderzoek en Business Intelligence

Gemeente Rotterdam

Colofon

Gemeente Rotterdam, afdeling Onderzoek en Business Intelligence (OBI)

Datum: 31 maart 2022

Auteur(s): drs. M.E (Eva) Mandos

Beeldmateriaal De foto's op pagina 4 en 11 zijn van locatie De Schuilplaats en pagina 17 locatie Het Klooster, beide van het CVD. De foto op pagina 13 is locatie Romanohof van Antes. Deze foto's zijn geplaatst met toestemming van CVD en Antes.

Vragen: onderzoek@rotterdam.nl

Samenvatting

Inleiding

Sinds de decentralisatie in 2015 voert Rotterdam als centrumgemeente de indicaties voor beschermd wonen uit voor inwoners van Rotterdam en de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk.

Beschermd wonen is een voorziening voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) voor mensen die intensief begeleiding nodig hebben. Het is een combinatie van 24 uren toezicht en wonen.

Voorzieningen voor de doelgroep Verstandelijk beperkten (VB) zijn in deze rapportage buiten beschouwing gelaten, omdat, anders dan bij de doelgroep GGZ, de afzonderlijke gemeenten hiervoor verantwoordelijk zijn.

Vanaf 1 januari 2021 is door de openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor GGZ een aanzienlijk aantal WMO-indicaties voor beschermd wonen beëindigd.

Ontwikkeling in aantallen

Instream

In 2021 hebben bijna 411 mensen voor het eerst een indicatie voor beschermd wonen gekregen. Daarnaast waren er 61 herinstromers. De dalende trend (na een piek in 2017) bij de instroom van volwassenen zet door, met een opvallend lage instroom in 2021; Mogelijk ten gevolge van de openstelling van de Wlz. Bij de jongeren zien we vanaf 2019 juist een licht stijgende trend.

Uitstroom

De uitstroom in 2021 (totaal 1.125 beëindigde indicaties) is veel hoger dan de afgelopen jaren. Het uitstroompercentage van de verzilverde indicaties is gestegen van gemiddeld 22% de afgelopen jaren (tot aan 31 december 2020) naar 60% in 2021. Bij volwassenen zal dit samenhangen met de overgang van cliënten naar de Wlz. Ook bij de jongeren zien we echter in 2021 een duidelijke stijging in de uitstroom. Voor hen is een overgang naar de Wlz minder voor de hand liggend.

Totaal aantal Wmo indicaties

Het aantal lopende indicaties op 1 januari was tussen

2017 en 2020 vrij stabiel. Het ging om ongeveer 1.950 indicaties waarvan er zo'n 1.850 (95%) daadwerkelijk zijn verzilverd. Vanwege de hoge uitstroom vanaf 31 december 2020, en de lagere instroom is het totaal aantal indicaties op 1 januari 2022 gedaald naar bijna 1.200, waarvan er tot nu toe iets meer dan 1.000 ook zijn verzilverd (85%). Dat aantal zal nog oplopen.

Spreiding

Op basis van secundaire analyses is een schatting gemaakt van de spreiding over de afzonderlijke gemeenten. Hierbij is de waarschuwing op zijn plaats dat de bevindingen als indicatief moeten worden beschouwd. De analyses zijn gemaakt op basis van aannames en onvolledige gegevens. Desalniettemin geven ze bruikbaar inzicht ten behoeve van beleidsvorming.

Instream: gemeente van herkomst

Van de mensen die in 2021 een indicatie kregen en deze ook verzilverde, kwam (naar schatting) 64% uit Rotterdam en 17% uit de regiogemeenten. Dit beeld is globaal vergelijkbaar met de voorgaande jaren, met de kanttekening dat de instroom uit de regiogemeenten fluctueert en eerder wat lager was (tussen 9% en 14%).

Uitstroom: gemeente van vestiging

Omdat er op dit moment geen onderscheid gemaakt kan worden tussen reguliere uitstroom en een overgang naar de Wlz (waarbij de zorg dus de facto doorloopt) is voor 2021 geen analyse gedaan van de vestiging na uitstroom.

Plaatsing: beschermd wonen locatie

Van alle mensen die op 1 januari 2021 een verzilverde indicatie hadden, woonde 89% in een locatie in Rotterdam en 10% in een regiogemeente. Voor 1 januari 2022 is deze verhouding hetzelfde maar gaat het om een voorlopig cijfer omdat nog niet alle indicaties zijn verzilverd.

Verhouding instroom en plaatsing

Het aantal plaatsingen in de regiogemeenten (gemiddeld 11%) is min of meer in verhouding met de instroom vanuit de regiogemeenten (gemiddeld 12%). Vanwege buitenregionale instroom is het aantal plaatsingen in een locatie in Rotterdam (gemiddeld 88%) hoger dan het aantal mensen dat afkomstig is uit Rotterdam (gemiddeld 68%).

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
1.1	Beschermd wonen	6
1.2	Openstelling Wlz	6
1.3	Leeswijzer	6
1.4	Bronnen en kwaliteit	6
2	Ontwikkelingen in aantallen	7
2.1	Nieuwe instroom en herinstroom	7
2.2	Herindicatie en herinstroom	8
2.3	Uitstroom	9
2.4	Aantal lopende indicaties 1 januari	12
3	Spreiding regiogemeenten	14
3.1	Herkomst	15
3.1.1	Zittend bestand op 1 januari	15
3.1.2	Nieuwe instroom per jaar	16
3.2	Plaatsingen	18
3.3	Verhouding instroom en plaatsing	19

1 Inleiding

1.1 Beschermd wonen

In 2015 is de financiering van beschermd en begeleid wonen overgegaan van het Rijk (via de AWBZ) naar gemeenten (WMO). Rotterdam voert als centrumgemeente de indicaties voor beschermd wonen uit voor inwoners van Rotterdam en de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk.

Beschermd wonen is een voorziening voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) voor mensen die intensief begeleiding nodig hebben. Het is een combinatie van 24 uren toezicht en wonen. Bij beschermd wonen wordt de *begeleiding* gefinancierd vanuit de WMO. Mocht *behandeling* nodig zijn, dan kan dat gefinancierd worden vanuit de Zorgverzekeringswet

Voorzieningen voor de doelgroep Verstandelijk beperkten (VB) zijn in deze rapportage buiten beschouwing gelaten, omdat, anders dan bij de doelgroep GGZ, de afzonderlijke gemeenten hiervoor zelf verantwoordelijk zijn.

1.2 Openstelling Wlz

Vanaf 2021 is de Wet langdurige zorg (Wlz) ook opengesteld voor mensen met langdurige GGZ-problematiek. Een deel van de zorg en begeleiding die voorheen via de WMO werd gefinancierd wordt daarmee overgeheveld naar de Wlz. Dit geldt in het bijzonder voor een deel van de mensen die gebruik maakt van een WMO-indicatie voor Beschermd wonen.

In de regiomonitor over 2020 zagen we al dat een aanzienlijk aantal BW-indicaties is beëindigd op 31 december 2021 waarvan de aanname is dat dit om mensen gaat die zijn overgegaan naar de Wlz. Ook in 2021 zijn er aanzienlijke aantallen indicaties 'omgezet' naar een CIZ-indicatie voor Wlz.

Het 'omzetten' van een WMO-indicatie van de gemeente naar een Wlz-indicatie van het Rijk (het CIZ) gebeurt op initiatief van (of namens) de cliënt zelf en is dus geen actie die centraal vanuit de gemeente wordt uitgevoerd of gecoördineerd. Dit brengt met zich mee dat de gemeente op dit moment geen inzicht heeft in hoeveel en welke mensen precies een CIZ-indicatie hebben ontvangen en verzilverd.

Concreet betekent dit voor de regiomonitor bijvoorbeeld dat we geen nauwkeurig onderscheid kunnen maken tussen 'echte' uitstroom en mensen waarbij de WMO-indicatie weliswaar is beëindigd, maar die hun zorg voortzetten met een WLZ-indicatie. Dat betekent ook dat we niet goed kunnen kijken naar de 'gemeente van uitstroom'.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk twee geven we een overzicht van de instroom en uitstroom van 2015 tot en met 2021 voor de hele regio tezamen, en het aantal herindicaties en herinstroom. We sluiten af met een overzicht van het aantal geldige indicaties op 1 januari 2015 tot en met 1 januari 2022.

In hoofdstuk drie maken we een onderscheid naar de verschillende regiogemeenten. We kijken dan uit welke gemeente mensen afkomstig zijn en waar ze beschermd wonen

1.4 Bronnen en kwaliteit

Voor het opstellen van dit overzicht wordt gebruik gemaakt van verschillende registratiesystemen. Deze systemen worden voor meerdere doeleinden ingezet. Het genereren van managementinformatie is daarmee op onderdelen erg complex.

Het is bij voorbeeld niet eenvoudig vast te stellen wanneer er sprake is van een eerste indicatie, een herindicatie of een mutatie. Ook werd tot voor kort niet geregistreerd uit welke (regio-) gemeente een cliënt afkomstig is.

De informatie in met name hoofdstuk drie van deze rapportage (spreiding) moet als indicatief worden beschouwd. Er zijn schatting gemaakt op basis van aannames, beslissingen en incomplete gegevens.

2 Ontwikkelingen in aantallen

2.1 Nieuwe instroom en herinstroom

Aantal afgegeven indicaties

Onder nieuwe instroom verstaan we mensen die nog niet eerder (in ieder geval niet sinds 1-1-2015) een indicatie voor beschermd wonen hebben gehad¹.

Vooruitlopend op de invoering van het 'woonplaatsbeginsel' laten we in deze monitor vanaf 2021 daarnaast ook zien hoeveel mensen na een jaar of langer herinstromen.

In tabel 2.1 en figuur 2.1 is het aantal nieuwe indicaties te zien. In 2021 zijn er in totaal 411 nieuwe indicaties afgegeven.

Bij de volwassenen is te zien dat er, na een piek in 2017, een afname is in de instroom. In 2021 was de instroom van volwassenen opvallend laag. Bij de jongeren zien we vanaf 2019 juist een licht stijgende trend.

De lage instroom van volwassenen in 2021 kan samenhangen met de openstelling van de Wlz. Bij jongeren is dit naar verwachting minder vaak aan de orde, omdat dan nog niet altijd vaststaat dat er sprake is van een langdurige aandoening.

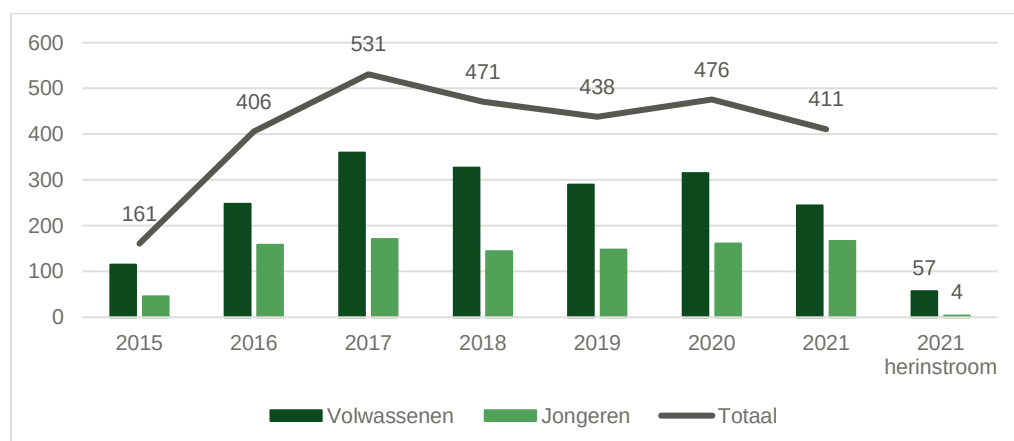
Wanneer we de herinstromers meenemen, dan is de totale instroom in 2021 ($411+61=472$) gelijk aan die in 2020, maar die cijfers zijn niet helemaal vergelijkbaar omdat in 2020 de herinstromers niet zijn meegeteld.

Tabel 2.1. Nieuwe instroom: aantal eerste indicaties beschermd wonen

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 excl. herinstroom	2021 herinstroom	2021 totaal*
Volwassenen	115	248	360	327	290	315	244	57	301
Jongeren	46	158	171	144	148	161	167	4	171
Totaal	161	406	531	471	438	476	411	61	472

* voorlopig aantal, er kunnen nog indicaties met terugwerkende kracht worden gestart

Figuur 2.1. Nieuwe instroom: aantal eerste indicaties beschermd wonen

¹ In deze monitor is er sprake van nieuwe instroom als iemand sinds 2015 nooit eerder een intramurale indicatie heeft gehad. In de Raadsmonitor spreekt men van nieuwe instroom als er in het afgelopen halfjaar geen eerdere enige WMO- indicatie was. In

beleidsstukken over de doordecentralisatie is er sprake van nieuwe instroom als iemand nooit of langer dan een jaar geleden een indicatie had.

Daadwerkelijke plaatsing

Van de 411 nieuwe indicaties in 2021 zijn er begin 2022 inmiddels 347 (84%) verzilverd (dat wil zeggen: er is zorg gedeclareerd door een zorgaanbieder). Van de 61 herinstromers is een derde (nog) niet verzilverd. Van de instromers uit 2020 is (begin 2022) ook zo'n 15% nog steeds niet verzilverd. Wanneer iemand wacht op een plaats, kan zo nodig een (extramuraal) overbruggingsarrangement worden geïndiceerd².

Aanvragen voor BW

In tabel 2.1 staat het aantal daadwerkelijk afgegeven indicaties. Het aantal *aanvragen* voor beschermd wonen kan hoger liggen. Soms haakt een cliënt namelijk af tijdens de 'zorgvraagverheldering'. In die gevallen komt het niet tot een indicatie. Ook kan tijdens de zorgvraagverheldering blijken dat beschermd wonen niet de best passende voorziening is. Een eventuele verwijzer van de cliënt wordt hiervan op de hoogte gesteld.

2.2 Herindicatie en herinstroom

Naast mensen die voor het eerst een indicatie krijgen voor beschermd wonen, zijn er jaarlijks ook mensen die een indicatie krijgen volgend op een eerdere BW-indicatie³.

In de eerste jaren ging het daarbij veelal om mensen van wie het overgangsrecht vanuit de AWBZ afliep, en die aansluitend een WMO-indicatie kregen. Ook in de tweede helft van 2019 waren er relatief veel herindicaties vanuit de AWBZ, naar aanleiding van screening door Stedelijke Zorg van mensen die mogelijk in aanmerking komen voor overgang naar de Wlz. De laatste 'omzettingen' van de AWBZ naar WMO waren op 1 januari 2021.

Tabel 2.2. Aantal herindicaties per (half)jaar

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Volw.	177	172	236	331	312	632	596
Jong.	39	78	100	105	85	102	87
Totaal	216	250	336	436	397	734	683

Het aantal herindicaties voor volwassenen is in 2020 en 2021 veel hoger dan de jaren ervoor (zie Tabel 2.2). Wellicht heeft dit te maken met een kortere indicatieduur: in eerdere jaren werd een indicatie meestal afgegeven voor twee jaar, inmiddels is dat teruggebracht naar een jaar. Daarnaast zijn in 2020 vanwege Corona ook veel indicaties ambtshalve verlengd met een half jaar omdat afspraken niet mogelijk waren.

Uit een nadere analyse van de herindicaties in 2021 blijkt dat de meeste vervolgindicaties direct aansluiten op een eerdere indicatie. In een beperkt aantal gevallen is er sprake van wat we *herinstroom* kunnen noemen: mensen die opnieuw een BW-indicatie krijgen enige tijd na beëindiging van een eerdere BW-indicatie. Zie Tabel 2.3.

Tabel 2.3. Aantal herindicaties in 2021, naar duur tussen twee indicaties

	Aantal
Herindicatie, direct aansluitend	583
Herinstroom, binnen zes maanden	29
Herinstroom, binnen een jaar	10
Herinstroom, na meer dan een jaar	61
Totaal	683

Herinstromers werden in deze monitor niet meegerekend bij de nieuwe instroom (zie §2.1) omdat het niet hun allereerste BW-indicatie is. Bij mensen die na meer dan een jaar opnieuw instromen (in 2021 waren dat er dus 61) zijn deze nu ook weergegeven bij de nieuwe instroom, conform de definities zoals die waarschijnlijk gaan gelden bij de invoering van het woonplaatsbeginsel.

In deze rapportage is sprake van een herindicatie of herinstroom als iemand een indicatie (dienstnummer) krijgt met een andere aanvraagdatum en een andere inhoud dan een eerdere indicatie. Dat betekent echter dat bijvoorbeeld een getrapte indicatie ook als herindicatie wordt gezien alsmede indicaties waarbij op een bepaald moment het element 'dagbesteding' wordt geactiveerd.

² Een overbruggingsarrangement is niet altijd nodig, bijvoorbeeld bij verblijf in een kliniek

³ Naast herindicaties kan er ook sprake zijn van tussentijdse mutaties, bijvoorbeeld wanneer een cliënt overstapt naar een andere locatie. Mutaties zijn in de tabellen (voor zover herkenbaar) niet

meegerekend. Ook collectieve mutaties als gevolg van bijvoorbeeld tariefswijzigingen en stelselwijzigingen worden niet meegenomen

2.3 Uitstroom

Inleiding

We spreken in deze rapportage van uitstroom wanneer een indicatie afloopt en er geen nieuwe WMO-indicatie voor beschermd wonen op volgt⁴.

Het kan hierbij gaan om mensen die na afloop van de indicatie een ander soort WMO-indicatie krijgen (bijvoorbeeld voor extramurale zorg), of mensen die overgaan naar een anders gefinancierde zorg (bijvoorbeeld Wlz). Uitstroom zonder enige vorm van vervolgzorg ligt niet voor de hand, maar kan (zeker in het geval van uitval) wel voorkomen. Voor een beperkt deel gaat het om voortijdige uitstroom, bijvoorbeeld bij overlijden of verhuizing naar een andere gemeente. Daarnaast komt het soms voor dat de indicatie al heel snel weer wordt beëindigd. Dan lijkt het erop alsof de indicatie niet echt verzilverd is.

De openstelling van de Wlz heeft, zoals verwacht mag worden, ertoe geleid dat veel WMO-indicaties voor beschermd

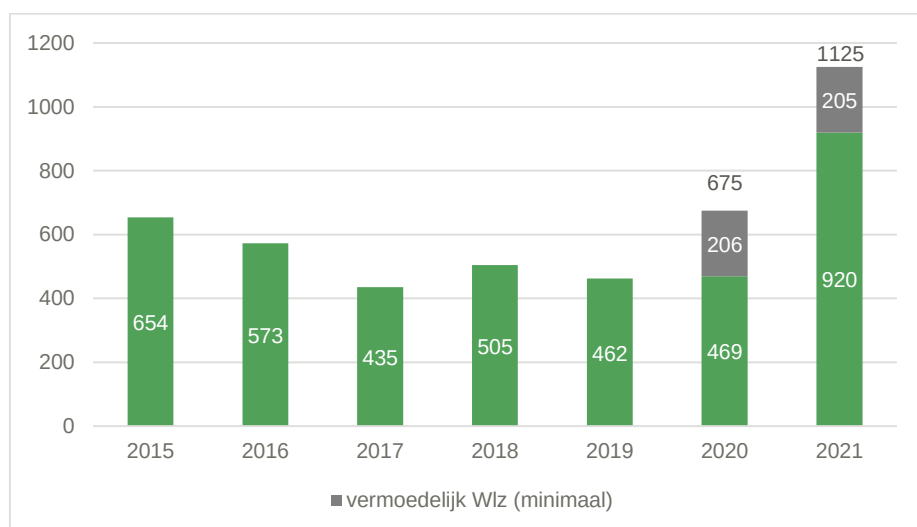
wonen zijn beëindigd. Binnen de gemeente is er geen registratie beschikbaar van de personen die een indicatie hebben gekregen voor de Wlz. We kunnen dus niet precies aangeven welk deel van de uitstroom 'reguliere doorstroom' betreft en welk deel voortgang van de intramurale zorg via de Wlz

Uitstroom in de afgelopen jaren

In figuur 2.2 is de ontwikkeling van de uitstroom in de afgelopen jaren te zien. In Tabel 2.4 en 2.5 zijn de aantallen weergegeven, uitgesplitst naar jongeren en volwassenen en naar het soort indicatie (WMO of overgangsrecht AWBZ).

De grafiek laat duidelijk zien dat er in 2020 en 2021 veel meer indicaties zijn beëindigd dan in de jaren ervoor. In 2020 zien we echter vooral een grote uitstroom op 31 december 2020. We kunnen ervan uitgaan dat, uitzonderingen daargelaten, dit vooral een overgang naar de Wlz betreft. Een nadere analyse laat zien dat dit vooral volwassen betreft en dan met name mensen met een (verzilverde) AWBZ-indicatie (zie tabel 2.4 en 2.5, kolom 31 dec 2020).

Figuur 2.2. Uitstroom: aantal aflopende indicaties*

* cijfers van vorige jaren kunnen anders zijn dan eerder gerapporteerd vanwege herinstroom en registraties met terugwerkende kracht

⁴ Er is in deze meting een bijschatting gedaan voor indicaties waarbij de zorg is beëindigd, en de zorgaanbieder dit heeft gemeld middels een zogenoemd 307 bericht, maar waarbij de indicatie nog niet is beëindigd in de registratiesystemen waar deze monitor op is gebaseerd. In de loop van 2022 wordt ingeregeld

dat een zorgbeëindiging in principe ook leidt tot het beëindigen van de indicatie in de registratie. Op dit moment gaat het om 37 indicaties in 2020 en 67 in 2021 die alvast zijn meegeteld bij de uitstroom, vooruitlopend op een aanpassing in de registratie.

Tabel 2.4. Uitstroom: aantal aflopende indicaties vanaf 2015 naar leeftijdsgroep*

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2020 rest	31 dec 2020	2021 rest	30 jun 2021
Volwassenen	567	471	345	393	359	574	963	368	201	758	205
Jongeren	87	102	90	112	103	101	162	101	5	162	0
Totaal	654	573	435	505	462	675	1.125	469	206	920	205

* cijfers van vorige jaren kunnen anders zijn dan eerder gerapporteerd vanwege herinstroom en registraties met terugwerkende kracht

Tabel 2.5. Uitstroom: aantal aflopende indicaties vanaf 2015 naar soort indicatie

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2020 rest	31 dec 2020	2021 rest	30 jun 2021
AWBZ	600	424	184	176	107	220	115	40	180	7	108
WMO	54	149	251	329	355	455	1010	429	26	913	97
Totaal	654	573	435	505	462	675	1.125	469	206	920	205

* cijfers van vorige jaren kunnen anders zijn dan eerder gerapporteerd vanwege herinstroom en registraties met terugwerkende kracht

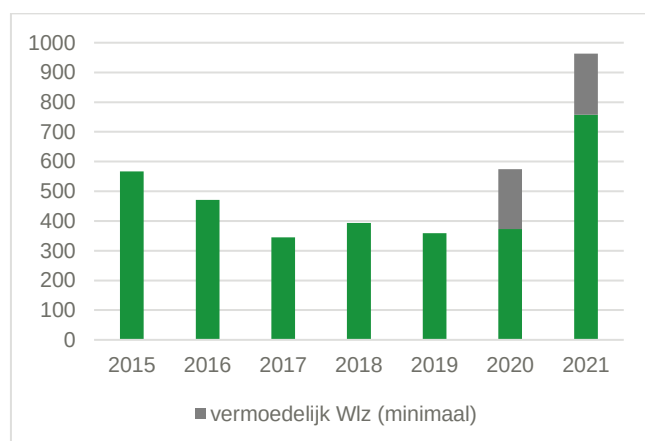
Voor 2021 is minder goed aan te geven welk deel van de uitstroom te maken heeft met de Wlz. We zien wel een grote uitstroom op 30 juni (205), maar we weten dat er gedurende het jaar, op verschillende momenten, ook nog mensen zijn overgegaan naar de Wlz. Gezien de hoge totale uitstroom is te verwachten dat een aanzienlijk deel hiervan overgang naar de Wlz betreft.

Het is daarbij echter wel opvallend dat er in 2021 niet alleen onder volwassenen veel indicaties zijn beëindigd,

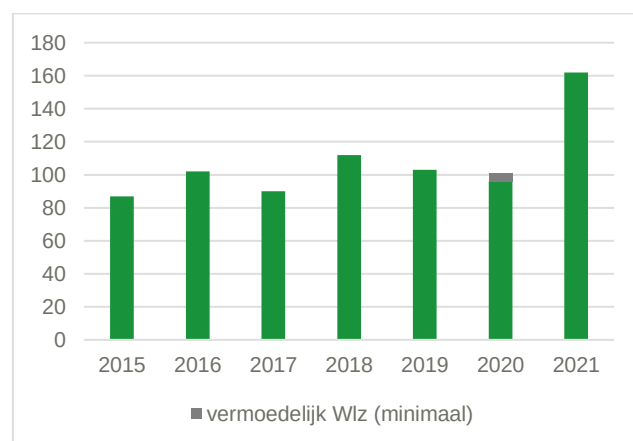
maar ook bij de jongeren (zie grafiek 2.4). Bij hen ligt het minder voor de hand dat ze een Wlz-indicatie hebben gekregen, maar wellicht is dit toch het geval.

Een deel van de in 2021 beëindigde indicaties (zo'n 8%) was overigens niet verzilverd. Er is dan dus eigenlijk niet echt sprake van uitstroom maar wel van het beëindigen of aflopen van de indicatie en daarmee het recht op zorg.

Figuur 2.3. Uitstroom volwassenen

Figuur 2.4. Uitstroom jongeren

Uitstroompercentage

Als we de beëindigde indicaties in een jaar afzetten tegen het aantal indicaties op 1 januari van dat jaar, dan lag het uitstroompercentage van de *verzilverde* indicaties de afgelopen jaren rond de 22%. Bij enkele tientallen mensen is daarbij sprake van overlijden. In 2021 is het uitstroompercentage (van verzilverde indicaties) maar liefst 60%.

Doorstroom met een andere indicatie

Het ligt voor de hand dat mensen die uitstromen uit Begeleid wonen een andere vorm van begeleiding gaan ontvangen. Daarnaast kan er zoals eerder genoemd ook sprake zijn van doorstroom naar de Wlz, overlijden of uitval. Om een eerste indruk te krijgen van de vervolgindicaties WMO waar mensen na uitstroom gebruik van maken, is gekeken naar mensen die in 2020 (maar niet op 31 december 2020) zijn uitgestroomd na een verzilverde BW-indicatie en die nu in Rotterdam wonen. (Omdat we alleen zicht hebben op de door Rotterdam verstrekte extramurale indicaties).

Dan blijkt dat zo'n 40% een vervolgindicatie vanuit de WMO krijgt, met name GGZ extramuraal.

2.4 Aantal lopende indicaties 1 januari

Op 1 januari 2022 waren er in totaal bijna 1.200 mensen met een indicatie voor beschermd wonen. Dat zijn er aanzienlijk minder dan de afgelopen jaren, vanwege de hoge uitstroom op 31 december 2020 en in 2021⁵.

In de jaren 2017-2020 schommelde het aantal indicaties rond de 1.950. Een deel van deze indicaties is echter nooit verzilverd. De verzilveringsgraad is gemiddeld 95%. Dat betekent dat er de afgelopen jaren zo'n 1.850 verzilverde indicaties waren. Wanneer een indicatie niet verzilverd wordt, blijft gedurende de geïndiceerde periode wel het recht op zorg bestaan.

De verzilveringsgraad op 1 januari 2022 is nu nog laag (85%), maar de ervaring leert dat dit in de loop van het jaar nog zal toenemen⁶. Ook het totaal aantal indicaties op 1 januari 2022 zal met terugwerkende kracht groter zijn.

Tabel 2.7. Aantal indicaties op 1 januari vanaf 2015

	Aantal	Verzilverd	Verzilveringsgraad
1 januari 2015	ca. 2.400	niet bekend	
1 januari 2016	2.142	2.010	94%
1 januari 2017	1.904	1.843	97%
1 januari 2018	1.982	1.860	94%
1 januari 2019	1.938	1.843	95%
1 januari 2020	1.968	1.858	94%
1 januari 2021	1.822	1.716	94%
1 januari 2022*	1.194	1.013	voorlopig 85%

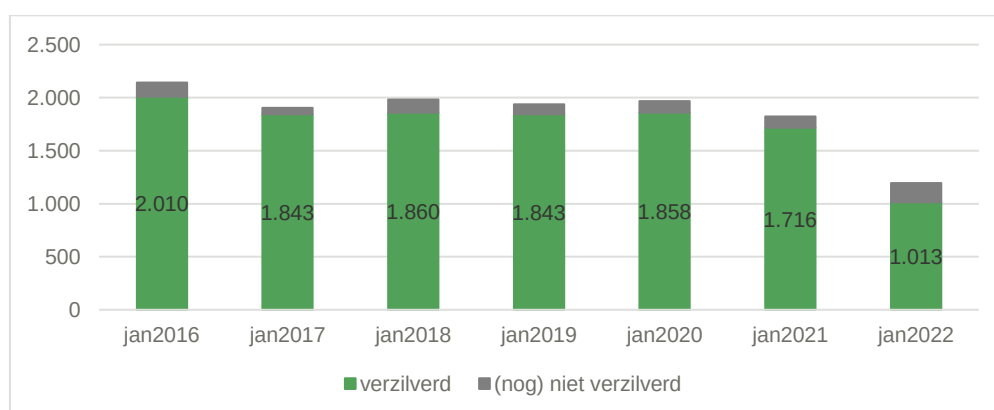
* Aantal indicaties en verzilveringsgraad zal nog toenemen

Tabel 2.6. Aantal indicaties op 1 januari naar type

	1 jan2021	1 jan2022
WMO intramuraal (GGZ-ZIN)	1.586	1.124
AWBZ beschermd wonen	124	0
WMO extramuraal BW (GGZ-PGB)	112	70
Totaal	1.822	1.194*

* Zal toenemen vanwege registraties met terugwerkende kracht

Figuur 2.5. Aantal indicaties op 1 januari 2015 tot 1 januari 2022*

* Indicaties op 1 januari 2022 kan nog toenemen vanwege registraties met terugwerkende kracht

⁵ In eerdere rapportages ligt het aantal indicaties soms wat hoger of juist lager dan eerder gerapporteerd. Een nadere analyse laat zien dat er telkens op 1 januari met terugwerkende kracht zowel indicaties 'verschijnen' als 'verdwijnen'. Uit een steekproefsgewijze controle van enkele gevallen blijkt dit vooral samen te hangen met een achterstand in de administratie en/of meldingen door de zorgaanbieders. Hierdoor worden nieuwe aanvragen

soms met terugwerkende kracht toegekend en wordt ook uitstroom met terugwerkende kracht verwerkt.

⁶ Bij het onderscheid wel/niet verzilverd wordt niet gekeken naar het moment waarop de verzilvering start. Als een indicatie op enig moment wordt verzilverd, spreken we (ook op 1 januari) van een verzilverde indicatie, ook als dat op 1 januari nog niet het geval was.

3 Spreiding regiogemeenten

Inleiding

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de spreiding van mensen over de verschillende gemeenten. We kijken daarbij normaalgesproken naar drie onderdelen:

1. Wat is de gemeente van herkomst van mensen die gebruik maken van BW.
2. Hoe zijn de daadwerkelijke BW-plaatsingen verdeeld over de gemeenten.
3. In welke gemeente vestigen mensen zich na uitstroom uit BW.

Omdat we op dit moment geen onderscheid kunnen maken tussen daadwerkelijke uitstroom, waarbij mensen bijvoorbeeld zelfstandig gaan wonen, en een overgang naar de Wlz, waarbij mensen intramuraal blijven wonen, is het niet zinvol naar de spreiding van de uitstroom in 2021 te kijken.

Deze rapportage geeft geen zicht op het aantal mensen dat oorspronkelijk uit onze centrumregio afkomstig is en instroomt in beschermd wonen elders in het land⁷.

De analyse van deze inzichten is gebaseerd op een koppeling van verschillende databronnen (waaronder de lokale BRP) en verschillende beslisseregels over bijvoorbeeld het vaststellen van de gemeente van herkomst. Het gaat hierbij dus niet om 'harde' cijfers uit een registratie en er is ook geen wettelijke definitie van 'gemeente van herkomst'. Het gaat dus om een indicatie op basis van aannames en schattingen.

Voorbeeld: Bij het bepalen van de herkomst wordt het meest recente woonadres gezocht in de BRP. Hiervoor maken we gebruik van een lokale lijst met (zorg-) instellingen, briefadressen en dergelijke. Echter, wanneer iemand bijvoorbeeld in Ridderkerk woonde, wordt opgenomen in een kliniek in Goes en vervolgens instroomt in een BW-locatie, dan kan ten onrechte de herkomst als Goes worden vastgesteld, omdat wij het adres niet herkennen als instellingsadres. Adressen die vaak voorkomen worden alsnog toegevoegd aan de lijst met instellingsadressen, maar de lijst blijft onvolledig.

Ook zien we bijvoorbeeld dat na uitstroom niet altijd een nieuw adres bekend is. In dit geval wordt het meest recente adres als woonplaats aangemerkt, ook al is dat wellicht niet actueel.

⁷ Deze informatie zou moeten worden opgevraagd bij alle andere centrumgemeenten in Nederland.

3.1 Herkomst

3.1.1 Zittend bestand op 1 januari

Uit een eerste analyse (zie tabel 3.1) bleek dat van de mensen die op 1 januari 2017 een daadwerkelijk verzilverde indicatie hadden, 69% afkomstig was uit Rotterdam en 10% uit de regiogemeenten. Dat wil zeggen dat ze daar, voor zover bekend, hun laatste woonadres hadden. Nog eens 8% kwam uit de overige gemeenten in de stadsregio Rotterdam en de rest (12%) uit de rest van Nederland (en een enkele keer uit het buitenland).

De daaropvolgende jaren was deze verdeling vergelijkbaar. Dat is ook logisch omdat het voor een groot deel om

dezelfde mensen gaat. We zien wel een heel kleine verschuiving naar meer instroom vanuit de regiogemeenten en minder uit Rotterdam, maar gezien de foutmarge die in deze analyse zit, moeten we voorzichtig zijn met conclusies over kleine verschillen.

Tabel 3.2 geeft een schatting van het aantal mensen per gemeente(groep). Voor 1 januari 2022 gaat het om een minimum omdat de verzilveringsgraad in de loop van het jaar toeneemt.

In Tabel 3.3 is de schatting per regiogemeente te zien voor 1 januari 2020, 2021 en (het minimum van) 2022.

Tabel 3.1. Gemeente van herkomst bij een verzilverde indicatie op 1 januari 2017-2022; percentages

	1 jan 2017	1 jan 2018	1 jan 2019	1 jan 2020	1 jan 2021	1 jan 2022
Rotterdam	69%	69%	68%	68%	66%	65%
BARCKL*	10%	11%	12%	11%	13%	13%
Stadsregio**	8%	7%	7%	7%	7%	7%
Overig	12%	13%	13%	13%	14%	14%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

*Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk, Capelle a/d IJssel, Krimpen a/d IJssel, Lansingerland

** Nissewaard, Spijkenisse, Brielle, Hellevoetsluis, Westvoorne, Maassluis, Schiedam, Vlaardingen

Tabel 3.2. Gemeente van herkomst bij een verzilverde indicatie op 1 januari 2017-2022; geschatte aantallen*

	1 jan 2017	1 jan 2018	1 jan 2019	1 jan 2020	1 jan 2021	1 jan 2022**
Rotterdam	1.300	1.315	1.287	1.260	1.133	663
BARCKL	196	200	217	204	220	137
Stadsregio	153	142	141	138	126	70
Overig	229	247	239	250	238	143
Totaal	1.878	1.905	1.884	1.852	1.716	1.013

* Aantallen 2017-2020 komen uit een oudere analyse en kunnen iets afwijken van de actuele aantallen in tabel 2.6.

** Aantal 2022 is voorlopig; Het aantal indicaties (totaal en verzilverd) zal waarschijnlijk nog hoger worden (zie ook tabel 2.6)

Tabel 3.3. Gemeente van herkomst bij een verzilverde indicatie op 1 januari 2017-2022; geschatte aantallen

	1 jan 2020	1 jan 2021	1 jan 2022*
Albrandswaard	9	18	10
Barendrecht	26	29	25
Capelle a/d IJssel	85	83	51
Krimpen a/d IJssel	27	23	14
Lansingerland	19	18	14
Ridderkerk	38	48	22
Totaal**	204	220	137

* voorlopige aantallen, verzilvering neemt nog toe;

** aantallen zijn geschat en afgerond op hele getallen. Het totaal kan daarom afwijken van de optelling

3.1.2 Nieuwe instroom per jaar

Om een indruk te krijgen van de ontwikkelingen in de instroom, is het inzichtelijker om per kalenderjaar te bekijken waar de *nieuwe* instroom vandaan komt. Dat is weergegeven in tabel 3.4 (in percentages) en tabel 3.5 (in geschatte aantallen).

Ook hier kijken we alleen naar de (tot nu toe) daadwerkelijk verzilverde indicaties. De aantallen wijken dus wat af van die tabel 2.1. Ook de herinstromers zijn in deze overzichten nog niet meegenomen (het gaat om een beperkt aantal van 41 verzilverde herinstromers).

Het aandeel mensen dat instroomt uit Rotterdam schommelt jaarlijks rond de 66%. Bij de gezamenlijke regiogemeenten zijn er wat meer schommelingen (van 9% tot 17%). Dat komt ook omdat het om kleinere aantallen gaat waardoor schommelingen duidelijker zichtbaar zijn.

De verdeling in tabel 3.4 is globaal gezien vergelijkbaar met die in tabel 3.1. Dat laat dus zien dat de nieuwe instroom per jaar in grote lijnen vergelijkbaar is met de instroom uit eerdere jaren.

Tabel 3.4. Gemeente van herkomst van nieuwe instroom, in percentages

	2017	2018	2019	2020	2021
Rotterdam	67%	66%	66%	63%	64%
BARCKL	9%	14%	10%	14%	17%
Stadsregio	7%	6%	7%	6%	5%
Overig	18%	14%	18%	17%	14%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

In de volgende tabellen staat de instroom per gemeente. Hierbij geldt weer de uitdrukkelijke waarschuwing dat het gaat om schattingen en niet om geregistreerde aantallen.

Tabel 3.5. Gemeente van herkomst van nieuwe instroom, in geschatte aantallen

	2017	2018	2019	2020	2021*
Rotterdam	282	251	234	259	221
BARCKL	37	54	34	56	58
Stadsregio	29	22	25	25	18
Overig	74	55	64	69	49
Totaal	422	382	357	409	347

* voorlopige aantallen, verzilvering neemt nog toe

Tabel 3.6. Gemeente van herkomst van nieuwe instroom, in geschatte aantallen

	2017	2018	2019	2020	2021
Albrandswaard	1	6	0	3	8
Barendrecht	8	8	3	7	14
Capelle a/d IJssel	11	19	11	19	16
Krimpen a/d IJssel	6	8	10	9	10
Lansingerland	1	5	6	8	6
Ridderkerk	10	8	3	10	5
Totaal**	37	54	34	56	58

* voorlopige aantallen, verzilvering neemt nog toe

** aantallen zijn geschat en afgerond op hele getallen. Het totaal kan daarom afwijken van de optelling

3.2 Plaatsingen

Bijna 90% van de BW'ers woont op een locatie in Rotterdam en iets meer dan 10% in een regiogemeente (zie tabel 3.7). De verschillen per jaar zijn beperkt. Dat komt ook omdat het voor een belangrijk deel telkens om dezelfde mensen gaat.

Op het niveau van de afzonderlijke regiogemeenten zien we grotere verschillen tussen de jaren (zie tabel 3.9).

Verklaringen voor schommelingen zijn bijvoorbeeld de sluiting/opening van een locatie. En met name bij kleinere aantallen (zoals in Krimpen a/d/ IJssel) kan het zijn dat indicaties toevallig net wel of net niet op 1 januari geldig zijn en dus wel of niet meegeteld worden in dit overzicht.

Het aantal plaatsingen op 1 januari 2022 is laag door de eerder vermelde uitstroom naar de Wlz maar zal nog wat stijgen door verzilvering in de loop van het jaar.

Tabel 3.7. Gemeente waar de indicatie is verzilverd (locatie van plaatsing) in percentages

	1 jan 2017	1 jan 2018	1 jan 2019	1 jan 2020	1 jan 2021	1 jan 2022
Rotterdam	88%	87%	87%	88%	89%	89%
BARCKL	11%	12%	12%	11%	10%	10%
Stadsregio	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Overig	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 3.8. Gemeente waar de indicatie is verzilverd (locatie van plaatsing) in aantallen

	1 jan 2017	1 jan 2018	1 jan 2019	1 jan 2020	1 jan 2021	1 jan 2022*
Rotterdam	1.659	1.651	1.635	1.638	1.520	901
BARCKL	200	227	229	197	171	100
Stadsregio	4	7	2	4	6	2
Overig	15	20	18	13	19	10
Totaal	1.878	1.905	1.884	1.852	1.716	1.013

* voorlopige aantallen, verzilvering neemt nog toe

Tabel 3.9. Gemeente waar de indicatie is verzilverd (locatie van plaatsing) per regiogemeente

	1 jan 2017	1 jan 2018	1 jan 2019	1 jan 2020	1 jan 2021	1 jan 2022*
Albrandswaard	17	31	38	36	34	16
Barendrecht	19	28	53	48	31	26
Capelle aan den IJssel	77	92	52	43	44	27
Krimpen aan den IJssel	13	6	14	8	10	5
Lansingerland	18	15	15	14	12	9
Ridderkerk	56	55	57	48	40	17
Totaal**	200	227	229	197	171	100

* voorlopige aantallen, verzilvering neemt nog toe

** aantallen zijn geschat en afgerond op hele getallen. Het totaal kan daarom afwijken van de optelling

3.3 Verhouding instroom en plaatsing

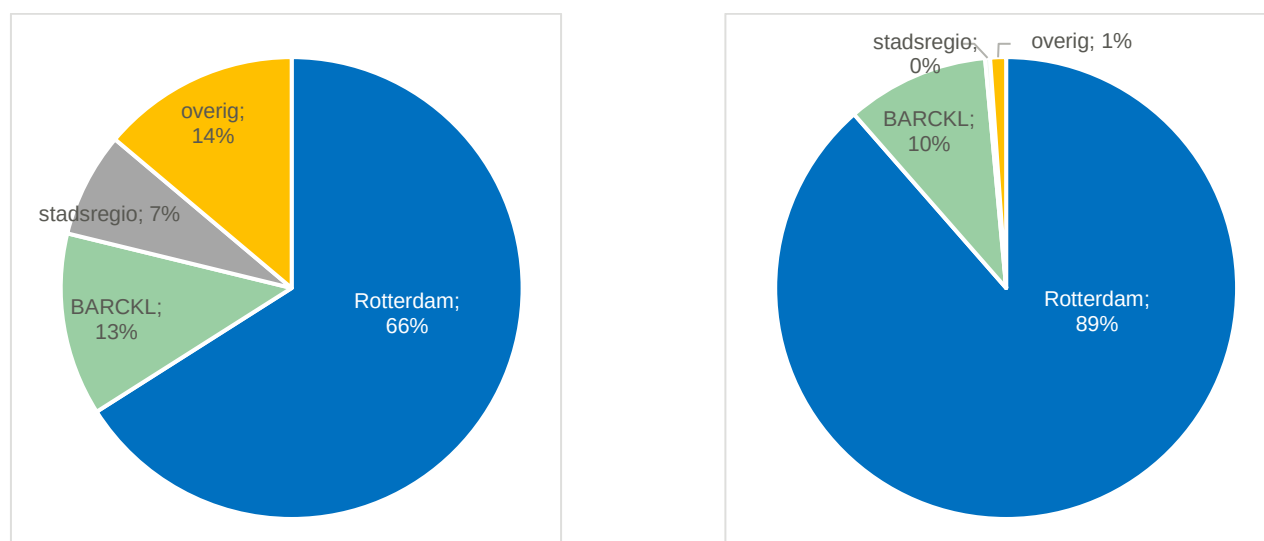
Voor 2021 is de spreiding van de instroom en de bezetting nog eens weergegeven als figuur. Daarin is te zien dat het aandeel van de regiogemeenten (de groene punten) redelijk vergelijkbaar is, en dat het aandeel van Rotterdam (de blauwe vlakken) bij de plaatsingen groter is dan bij de instroom.

Als we de cijfers over een langere periode bekijken is het beeld vergelijkbaar met 2021. In de rapportage over 2020, waarin we ook naar de uitstroom keken is het volgende opgemerkt:

“Gemiddeld genomen is in 2017 tot en met 2020 de instroom vanuit de regiogemeenten wat groter (11%) dan de uitstroom naar de regiogemeenten (9%), maar dit verschil is klein, zeker gezien de (on)nauwkeurigheid van de analyse. Het aantal plaatsingen in de regiogemeenten (gemiddeld 11%) is in verhouding met de instroom.

Het aandeel plaatsingen in een locatie in Rotterdam (gemiddeld 88%) is hoger dan het aandeel mensen dat afkomstig is uit Rotterdam (minder dan 70%). Dat komt door buitenlandse instroom. Ook de uitstroom naar Rotterdam (gemiddeld 75%) is groter dan de instroom uit Rotterdam.”

Figuur 3.1. Vergelijking van gemeente van herkomst (links) en de gemeente van plaatsing (rechts) op 1 januari 2021

Kennis voor een sterk Rotterdams beleid

Onderzoek en Business Intelligence is een afdeling binnen de gemeente Rotterdam. De afdeling verzamelt informatie en doet onderzoek voor het maken en uitvoeren van beleid door de gemeente Rotterdam. Het onderzoek gaat over onderwerpen als gezondheid, zorg, onderwijs, reïntegratie, demografie, ruimtelijke ordening en veiligheid. Soms is de gemeentelijke organisatie het onderwerp, vaker gaat het over de stad en haar bewoners. Het doel is steeds om met deze verzamelde kennis het beleid en de bedrijfsvoering van de gemeente te verbeteren.

Drs. Eva Mandos is psycholoog en onderzoeker op het terrein van OGGZ en Maatschappelijke Opvang.

[Rotterdam.nl](https://rotterdam.nl)

Gemeente Rotterdam